

ZMARLI PRACOWNICY BIBLIOTEKI JAGIELLOŃSKIEJ

EWA TERESA BĄKOWSKA (1962–2010)

Urodzona 2 VIII 1962 roku w Krakowie – zginęła 10 IV 2010 roku w katastrofie samolotu prezydenckiego pod Smoleńskiem. Wnuczka zamordowanego w Katyniu gen. Mieczysława Smorawińskiego (1893–1940), córka Janiny z domu Schnayder (ur. 1928) i Jerzego Smorawińskiego (1924–1991), żona Dariusza Bąkowskiego (ślub 5 VII 1986 roku), matka dwóch córek: Moniki (ur. 1989) i Magdaleny (ur. 1990).

Ukończyła Szkołę Podstawową nr 12 im. J. Korczaka, a następnie IX Liceum Ogólnokształcące im. Z. Wróblewskiego w Krakowie.

W latach 1981–1986 studiowała na Uniwersytecie Jagiellońskim bibliotekoznawstwo i informację naukową. Pracę magisterską obroniła 20 VI 1986 roku.

W czerwcu 1995 roku ukończyła roczne Studium Podyplomowe Informacji Naukowej na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Od października 1986 do czerwca 1987 pracowała w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Krakowie na stanowisku nauczyciela-bibliotekarza w Wydziale Instrukcyjno-Metodycznym, w lipcu 1987 przeszła do Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki Jagiellońskiej (od października 2004 roku: Oddział Informacji Naukowej i Katalogów) i tu już pozostała do końca, przechodząc kolejne stopnie bibliotecznych awansów: na stanowisko

bibliotekarza (1 XII 1993), starszego bibliotekarza (1 VII 1997) i kustosa (1 V 2001), a w październiku 2005 roku obejmując kierownictwo tego oddziału.

Autorka kilkunastu publikacji z dziedziny bibliotekoznawstwa w czasopismach polskich i zagranicznych.

Odnaczona Brązowym Krzyżem Zasługi (2001), Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę (2008), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (16 IV 2010, pośmiertnie).

Harcerka Szczepu 5. KDH „Wichry”, założycielka i pierwsza drużynowa 5. KDH „Burza” im. Olgi Drahonowskiej-Małkowskiej, instruktorka w stopniu przewodniczki, członkini Kręgu Totemowego 5. KDH „Synów i Dzieci Pioruna”.

Członkini zarządu Stowarzyszenia Rodzin Ofiar Katynia Polski Południowej w Krakowie. Aktywnie działała na rzecz upamiętnienia ofiar Katynia.

Od 5 X 2007 wolontariuszka w Dziele Pomocy św. Ojca Pio w Krakowie.

Pochowana 26 IV 2010 roku na cmentarzu Salwatorskim w Krakowie.

* * *

Powyższe suche fakty i daty nie oddają całej prawdy o Ewie Bąkowskiej, „Zmorze”, „Wiewiórcie”, „naszej Ewie”, Jewusi – jak Ją wielu z nas nazywało. Uzupełnijmy więc Jej obraz, obraz bibliotekarki, wnuczki generała, harcerki, osoby o wielu różnych innych pasjach.

BIBLIOTEKARKA

O związaniu swoich losów zawodowych z bibliotekarstwem Ewa zdecydowała już jako uczennica liceum. Duży wpływ na tę decyzję miał fakt, że w bibliotekach pracowali członkowie Jej rodziny: w Bibliotece Jagiellońskiej – wuj, Edward Schnayder, kierownik Oddziału Zbiorów Kartograficznych, zaś w Bibliotece PAN w Krakowie – ciocia, Bogumiła Schnaydrowa, rękopiśmiennik Działu Zbiorów Specjalnych.

Konsekwencją tej decyzji było rozpoczęcie studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim kierunku bibliotekoznawstwo i informacja naukowa. W czasie zajęć na uczelni i wakacyjnych praktyk w bibliotekach naukowych poznawała problematykę związaną z bibliotekami i ich funkcjonowaniem oraz z informacją naukową od strony teoretycznej, ale także praktycznej. W tym okresie za pośrednictwem studenckiej spółdzielni pracy „Żaczek” pracowała w Bibliotece Polskiej Akademii Nauk przy zbiorach starych druków. Interesowała ją historia książki, nie więc dziwnego, że na IV roku studiów wybrała seminarium magisterskie dr Małgorzaty Stolzmannowej. Pod jej kierunkiem napisała pracę magisterską na temat albumu Teofila Lenartowicza (rękopis ze zbiorów Biblioteki PAN w Krakowie), pracę recenzował prof. Wiesław Bieńkowski.

Po studiach i kilkumiesięcznej pracy w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Krakowie związała się na stałe z Biblioteką Jagiellońską. Żeby dotrzymać kroku dynamicznie rozwijającej się dziedzinie bibliotekarstwa i informacji naukowej, po powrocie z pięciolet-

niego urlopu wychowawczego związanego z urodzeniem dwóch córek zapisała się na roczne Studium Podyplomowe Informacji Naukowej UJ. Teoretyczne i praktyczne poznanie w czasie nauki w Studium programów bibliograficznych MAK i Micro ISIS oraz systemu bibliotecznego VTLS (w tym zasad katalogowania w formacie USMARC) przydawało się Jej bardzo w pracy w Oddziale Informacji.

Stale też doksztalała się poprzez udział w konferencjach naukowych (również jako referentka), szkoleniach, prezentacjach, lekturę czasopism fachowych, staże w innych bibliotekach, także zagranicznych. Przydatna była przy tym znajomość języków obcych: angielskiego – wyniesiona ze szkoły i studiów, doskonalona podczas kursów i potwierdzona zdanymi egzaminami: państwowym (zdanym w 1988 roku) oraz First Certificate in English (w 1997 roku), rosyjskiego – ze szkoły i studiów, niemieckiego – ze studiów, francuskiego – nabyta w drodze samokształcenia.

Pierwsza konferencja, w której Ewa brała udział, chociaż odbywała się w UJ w Krakowie (zorganizowana była przez Międzywydziałowy Zakład Historii i Kultury Żydów w Polsce), miała charakter międzynarodowy. Poświęcona była bibliografii polskich judaików. Ewa wygłosiła na niej po angielsku referat o prowadzonej przez siebie pracy nad inwentaryzacją polskojęzycznych czasopism żydowskich w zbiorach BJ. Materiał będący efektem tej pracy (spis liczący 329 pozycji), jak i referat zostały opublikowane w tomie pokonferencyjnym, stanowiąc pierwszą publikację Ewy¹. Tuż przed Wielkanocą 2010 roku przesłała organizatorom XVI Międzynarodowej Konferencji Edukacyjno-Naukowej tekst referatu, który miała wygłosić na początku czerwca. Ten ostatni Jej tekst, choć niewygotowany, został opublikowany².

Uczestniczyła w prezentacjach baz danych, w szkoleniach prowadzonych przez autoryzowanych przedstawicieli producentów zagranicznych baz danych, np. EBSCO, Elsevier, Ovid, LexisNexis.

W lipcu 1995 roku odbyła dwutygodniowy staż w Bibliothèque publique et universitaire w Neuchâtel (Szwajcaria). Pobyt w Szwajcarii zaowocował zainteresowaniem się nie tylko bibliotekami tego kraju i opublikowaniem artykułu o Bibliotece Narodowej w Bernie³, ale także rozpoczęciem opracowywania bibliograficznej bazy danych polskich wydawnictw na temat Szwajcarii (w programie PROCITE). Dwukrotnie – od 16 VI do 1 VII 2001 roku oraz od 13 do 27 VI 2003 roku – przebywała w Slavic and East European Library (SEEL) na Uniwersytecie Illinois w Urbana-Champaign (USA) w ramach zaproszenia na Summer Research Laboratory on Russia and Eastern Europe (Summer Lab). Program pobytu obejmował zapoznanie się z organizacją pracy w Bibliotece Uniwersyteckiej oraz SEEL (ze szczegól-

¹ *Polish Language Jewish Press in the Holdings of the Jagiellonian Library*, [w:] *Bibliographies of Polish Judaica: International Symposium: Cracow 5th–7th July 1988: (Proceedings)*, [ed. Katarzyna Muszyńska], Cracow 1993, s. 111–115 oraz *Inventory of Jewish Press in the Collection of the Jagiellonian Library*, [w:] *Bibliographies of Polish Judaica: International Symposium: Cracow 5th–7th July 1988: (Proceedings)*, [ed. Katarzyna Muszyńska], Cracow 1993, s. 117–181.

² *Zachwycić biblioteką: warsztaty Uniwersytetu Dzieci w Bibliotece Jagiellońskiej*, [w:] *Biblioteki, informacja, książka: interdyscyplinarne badania i praktyka w XXI wieku: (w dziesięciolecie śmierci prof. dr hab. Wiesława Bienkowskiego)*, red. naukowy Maria K o c o j o w a, Kraków 2010, s. 308–316.

³ *Biblioteka Narodowa w Bernie: instytucja ze 100-letnią tradycją*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 1996, s. 267–275.

nym uwzględnieniem oddziałów informacji obu bibliotek), a także z nowoczesnymi technikami udzielania informacji oraz szkolenia użytkowników tych bibliotek. Ewa udzielała także konsultacji bibliograficznych czytelnikom SEEL oraz uczestnikom Summer Lab, zainteresowanym tematyką polską. Na kilku organizowanych w trakcie Summer Lab warsztatach Ewa wygłosiła referaty *Legal Deposit in Poland: Law and Practice*⁴ (w ramach Eleventh Annual Slavic Librarians' Workshop, 28 VI 2001), *The Most Important Polish Bibliographic Resources Available in Electronic Form* (w ramach Research Workshop 25 VI 2001) oraz *Russian Resources in Poland*⁵ (w ramach Research Workshop 19 oraz 24 VI 2003).

Świadoma tego, że obecnie głównym obowiązkiem bibliotek staje się przede wszystkim mediacja, toaczy – jak pisze Jacek Wojciechowski – „pośrednictwo w korzystaniu ze zbiorów biblioteki udostępniającej i innych bibliotek, z informacji w sieci, pomoc i rekomendacja oraz ewentualne przygotowanie do użytkowania oferty”⁶, prowadziła właśnie tego typu prace.

Opracowywała wykaz polskich bibliografii i informatorów dostępnych w Internecie oraz wykaz polskich czasopism w wersji cyfrowej. Pierwszy z tych spisów stworzyła w 1999 roku, później zaś stale go uaktualniała. Jest on dostępny na stronie internetowej BJ⁷, a linki do niego znajdują się na stronach internetowych wielu bibliotek polskich, a także zagranicznych (m.in. Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego, Politechniki Szczecińskiej czy Library of Congress). Uwzględnia on przede wszystkim polskie bibliografie dostępne za darmo w Internecie w postaci baz danych, opracowanych głównie przez instytucje naukowe. Zebrane bazy podzielono na kilka grup: Polska bibliografia narodowa, Polskie czasopisma w Internecie, Bibliografie bibliografii, Bibliografie zawartości poszczególnych czasopism, Bibliografie regionalne, Bibliografie publikacji pracowników instytucji naukowych w Polsce, Bibliografie dziedzinowe, Bazy biograficzno-bibliograficzne oraz Polskie informatory w Internecie. Przy wielu bazach tytuł został uzupełniony krótką adnotacją precyzującą zakres i zasięg bazy. Informacje o tworzeniu spisu zawarła w artykule, dostępnym w Internecie na platformie EBIB⁸.

Drugi wykaz *Czasopisma polskie w wersji cyfrowej. Lista alfabetyczna*⁹ zaktualizowany przez nią ostatnio 17 III 2010 roku uwzględnia ponad 1100 tytułów czasopism polskich z różnych lat, dostępnych online poprzez różne polskie biblioteki cyfrowe. Dla każdego

⁴ Tekst tego referatu został opublikowany po angielsku w czasopiśmie „Slavic & East European Information Resources” 2002, no. 1 oraz po polsku pt. *Egzemplarz obowiązkowy: przepisy prawne a rzeczywistość w czasopiśmie „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej”* 2002.

⁵ Tekst tego referatu został opublikowany po angielsku w czasopiśmie „Slavic & East European Information Resources” 2005, no. 4 oraz po polsku pt. *Zbiory ruskich w bibliotekach polskich w czasopiśmie „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej”* 2003.

⁶ J. Wojciechowski, *Idee i rzeczywistość: bibliotekarstwo pragmatyczne*, Warszawa 2002 s. 24.

⁷ Polskie bibliografie i informatory w Internecie. Dostęp: http://www.bj.uj.edu.pl/var/bibliogr1_pl.php [dostęp: 10.06.2010].

⁸ *Polskie bibliografie i informatory w Internecie: spis baz tworzony w Bibliotece Jagiellońskiej*, EBIB 2005, nr 2, dokument elektroniczny dostępny w Internecie: <http://ebib.oss.wroc.pl/2005/63/bakowska.php> [dostęp: 30.04.2010].

⁹ *Czasopisma polskie w wersji cyfrowej. Lista alfabetyczna*. Dostęp: <http://www.bj.uj.edu.pl/zb/czc.pdf> [dostęp: 10.06.2010].

czasopisma podano tytuł, miejsce wydania oraz lata ukazywania się, a także nazwę biblioteki cyfrowej oferującej dostęp do wersji cyfrowej. Po kliknięciu nazwy biblioteki wyświetla się jej strona internetowa, a dokładniej – spis dostępnych w niej roczników czasopisma.

Ewa od wielu lat organizowała także dostęp do baz danych: redagowała i uaktualniała informacje o bazach danych dostępnych w UJ, zamieszczane na stronie internetowej BJ¹⁰ oraz w specjalnych segregatorach w Czytelnii Informacji Naukowej, wysyłała do pracowników naukowych UJ maile o nowych bazach danych zakupionych przez UJ, o bazach dostępnych do testowania. Stworzyła listę adresów e-mailowych pracowników UJ: rektora, prorektorów, dziekanów, kierowników instytutów, zakładów i bibliotek jednostek organizacyjnych UJ oraz osób z administracji związanych z nauczaniem i na te ponad 350 adresów wysyłała informacje o nowych bazach zakupionych oraz o bazach dostępnych do testowania. Żeby zilustrować rozmiar związanych z tym prac, należy dodać, że w 2006 roku w dostępie testowym dla UJ były 33 bazy, w 2007 roku – 70, w 2008 roku – 33, w 2009 roku – 71. Prowadziła korespondencję z przedstawicielami producentów lub dystrybutorów zagranicznych baz danych w sprawie organizowania dostępów testowych czy pokazów nowych baz danych.

Przygotowała dla kolegów z Oddziału Komputeryzacji wytyczne do stworzenia przez nich oprogramowania dla udostępnienia w Internecie *Bazy biogramów*¹¹, opracowywanej w Oddziale Informacji Naukowej i Katalogów. Początek bazy dała kartoteka biobibliograficzna, której zawartość wprowadzono do prostej bazy danych dostępnej wyłącznie na jednym komputerze, później także poprzez sieć Novell BJ. Od kwietnia 2009 roku z inicjatywy i dzięki konsekwentnym staraniom Ewy baza dostępna jest dla każdego internauty. Zawiera opisy bibliograficzne biogramów i bibliografii osobowych 32 000 Polaków, żyjących w wiekach XX i XXI, urodzonych od lat 70. XIX wieku oraz wielu urodzonych wcześniej. Uzupełniana jest na bieżąco.

Od 2005 roku (czyli od samego początku tego projektu) brała udział w pracach nad indeksem do zeskanowanego Podstawowego Katalogu Druków Zwartych do 1949 roku (tzw. Starego Katalogu): współpracowała przy przygotowaniu instrukcji opracowywania indeksu, tworzyła hasła do indeksów do poszczególnych skrzynek, rozwiązywała różne problemy, które wynikały w trakcie prac. Kiedy w 2006 roku podjęto decyzję o nanoszeniu adnotacji¹² w zeskanowanym Starym Katalogu, Ewa była autorką instrukcji wewnątrzbibliotecznej *Adnotacje do kart katalogowych w elektronicznej wersji Podstawowego Katalogu Alfabetycznego druków wydanych do roku 1949* (2006, ze zmianami w roku 2007). Stworzyła także koncepcję formularza do wprowadzania treści adnotacji oraz tekst informacyjny na stronę internetową Katalogu.

Nie zdążyła doprowadzić do końca dwóch ważnych dla Niej spraw: utworzenia internetowej bazy danych *Bibliografia publikacji o Uniwersytecie Jagiellońskim* oraz stworzenia na stronie internetowej BJ formularza zamawiania kopii ze zbiorów BJ.

¹⁰ Bazy danych zakupione, http://www.bj.uj.edu.pl/zbi/bazyz1_pl.php [dostęp: 10.06.2010].

¹¹ Baza Biogramów, <http://www.bj.uj.edu.pl/biogramy/?c=html&a=index> [dostęp: 14.06.2010].

¹² Adnotacje nanosi się wtedy, gdy informacje na karcie ulegają zmianie lub stają się nieaktualne. Adnotacje informują o sposobie i miejscu korzystania z danego egzemplarza czy określonych tomów. Widoczne są nad skanem karty.

Ważną sferę działalności Ewy zajmowały szkolenia. Praktykantów-studentów informacji naukowej (przede wszystkim z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ) uczyła, „jak się poruszać w świecie, gdzie chaos informacyjny jest coraz większy”¹³. Kolegów z innych oddziałów BJ odbywających szkolenie wewnętrzne oraz stażystów z innych bibliotek Krakowa, Polski i Europy wprowadzała w tajniki organizacji pracy w Oddziale. Szkoliła bibliotekarzy BJ, jak używać baz danych na CD-ROM-ach i online, jak korzystać z Internetu i z poczty elektronicznej. Korzystania z baz online uczyła też przedstawiciele bibliotek instytutowych UJ. W latach 90. XX wieku, kiedy upowszechniała się poczta elektroniczna, tłumaczyła cierpliwie e-mailowo bibliotekarzom innych bibliotek Polski (przede wszystkim z Torunia), którzy niefrasobliwie wysyłali e-maile do kilku lub kilkunastu bibliotek równocześnie, nie podając dobrego opisu książek ani nie informując, czy gdziekolwiek je sprawdzali, jak się porządnie robi kwerendę: że kiedy czytelnik pyta o jakąś publikację, której opis wygląda na niekompletny, to najpierw trzeba ów opis zbibliografować, a dopiero potem wysłać kolegom z innych bibliotek Polski e-mail z zapytaniem. I w jakich to mianowicie bibliografiach i bazach dostępnych powszechnie online można to zrobić. Robiła to nie po to, żeby zademonstrować swoją wiedzę i podkreślić niewiedzę innych, ale żeby oszczędzić kolegom niepotrzebnej pracy. Te nieformalne szkolenia przyniosły pozytywne efekty w postaci mniejszej liczby kwerend z Torunia.

Prowadziła liczne szkolenia dla studentów różnych kierunków (historia, filozofia, geografia, bibliotekoznawstwo, psychologia) i uczelni (UJ, WSP i inne) w zakresie tradycyjnych i elektronicznych źródeł informacji oraz korzystania z katalogu komputerowego BJ. Prowadziła stale 2 spośród 8 wykładów cyklu *Ars Quaerendi: Wyszukiwanie informacji – narzędzia i strategie: Polskie bibliografie i informatory w Internecie* (od marca 2005 roku), przybliżając słuchaczom wyszukiwanie w specjalistycznych bazach danych i informatorach oraz *Zagraniczne bibliograficzne bazy danych, dostępne w UJ* (od października 2008 roku), wyjaśniając wyszukiwanie zagranicznej literatury oraz korzystanie z pełnych tekstów artykułów z czasopism zagranicznych. W razie potrzeby w zastępstwie za koleżanki wygłaszała także wykłady *Bibliograficzne bazy danych Biblioteki Narodowej dostępne w Internecie* oraz *Katalogi BJ dostępne online*. Dla tych grup z UJ, którym nie pasowały stałe terminy, zawsze była także gotowa zorganizować wykład na zamówienie – w innym dogodnym dla grup czasie czy na dostosowany do potrzeb grupy temat.

Jej rady i wsparcia nie brakło przy powstawaniu od marca 2009 roku do lutego 2010 roku multimedialnego poradnika *Biblioteka Jagiellońska dla początkujących*¹⁴. Poradnik został stworzony we współpracy z Centrum Zdalnego Nauczania UJ i zamieszczony w dwu wersjach na obydwu platformach zdalnego nauczania UJ, opartych na technologii Moodle: Pegaz i Smok. Zagadnienia obsługi tych platform i tworzenia na nich kursów nie były Jej obce – już w lutym 2008 roku przeszła odpowiednie szkolenia w CZN UJ.

Oprowadzała po bibliotece zagraniczne grupy studentów, bibliotekarzy, gości BJ. W ramach warsztatów *Gdzie się chowają mole książkowe?* od 2007 roku wspólnie z Krzyszto-

¹³ Słowa jednej z byłych praktykantek, Justyny Telejko, wpisane do *Księgi kondolencyjnej* na stronie internetowej BJ: http://www.bj.uj.edu.pl/ewa_bakowska_kk/5/ [dostęp: 14.06.2010].

¹⁴ Biblioteka Jagiellońska dla początkujących, http://www.bj.uj.edu.pl/o_bib/elearn/ [dostęp: 14.06.2010].

fem Frankowiczem, kierownikiem Oddziału Magazynów, pokazywała młodym słuchaczom Uniwersytetu Dzieci, jak funkcjonuje Biblioteka Jagiellońska. Robiła to w nadziei, że „zapamiętają Bibliotekę jako zagadkowe, ale i przyjazne miejsce, które warto odwiedzić, gdy dorosną”¹⁵. W latach 2007–2009 Bibliotekę Jagiellońską poznało w ten sposób około 640 dzieci w wieku 6–14 lat (32 grupy).

Bardzo obchodziła Ją informacja o BJ dla czytelnika:

Jeśli chodzi o informację w bibliotece, to chodzi mi o każdy jej rodzaj. Zarówno dla tych, którzy po raz pierwszy wchodzi do gmachu i bez pomocy drugiej osoby chcieliby zobaczyć takie oznaczenie pomieszczeń, które umożliwi im bezbłędne trafienie do danej czytelni, katalogów lub WC [sic!] – tj. plany, napisy, strzałki, ulotki itp. [...] Chodzi mi także o informację bardziej profesjonalną, udzielaną na każdy zadany przez czytelnika temat: jakimi rodzajami źródeł biblioteka dysponuje i jakimi kanałami można tę informację uzyskać (bezpośrednie zapytanie, telefon, e-mail, Internet)

– pisała kiedyś w e-mailu¹⁶ do kolegi-bibliotekarza w USA.

Dbała więc o informację na stronie internetowej BJ. Od roku 1996 była współredaktorką strony internetowej Biblioteki Jagiellońskiej. Dla potrzeb obecnie istniejącej strony BJ oprócz wspomnianych już wykazów *Polskie bibliografie i informatory w Internecie* i *Czasopisma polskie w wersji cyfrowej* oraz informacji o zakupionych i testowanych bazach danych stworzyła i stale aktualizowała *Proponowane zagraniczne bazy danych w wolnym dostępie*¹⁷ (od 1998 roku) oraz *Polskie dzieła pełnotekstowe*¹⁸ (od 2007 roku) – ostatnie wersje zaktualizowane przez Ewę pochodzą z 10 III 2010 roku.

Była inicjatorką wydawania ulotek informacyjnych o BJ. W sierpniu 1996 roku zredagowała pierwszą wersję ulotki, w sierpniu 1998 roku – wersję drugą uaktualnioną, we wrześniu 1999 roku także wersję w języku angielskim. Ulotki były początkowo wykonywane metodą chałupniczą – wydruk z komputera kserowano obustronnie w BJ, a potem składano siłami pracowników Oddziału Informacji Naukowej i Oddziału Udostępniania Zbiorów. Nadzór nad powielaniem, składaniem i rozprowadzaniem ulotek w BJ prowadziła Ewa. Ona też była osobą, która w razie potrzeby uaktualniała treść ulotek. W związku z licznymi remontami pomieszczeń BJ treść ulotek trzeba było zmieniać czasami nawet i 3, 4 razy w ciągu roku. Od 2002 roku druk ulotki zaczęto zlecać drukarni, nanoszeniem zmian, przesyłaniem plików do drukarni i rozprowadzaniem ulotek w BJ zajmowała się Ewa. Dopiero od 2008 roku obowiązki te przekazała koleżance.

Zawsze bardzo leżała Jej na sercu także sprawa przepływu informacji wewnątrz biblioteki (z działu do innych działów, z dyrekcji do działów), a zwłaszcza wykorzystanie do tego sieci komputerowej. Ubolewała nad tym, że ten przepływ informacji daleki jest od ideału. Sama starała się robić wszystko, żeby go poprawić. Na przykład dbała o to, żeby wszyscy koledzy z Oddziału Informacji Naukowej i Katalogów zapoznawali się z każdym okólnikiem, zarządzeniem, komunikatem Dyrekcji. Organizowała zebrania pracowników Oddziału. W czasie

¹⁵ E. Bąkowska, *Gdzie się chowają mole książkowe?, czyli Uniwersytet Dzieci w Bibliotece Jagiellońskiej*, „Alma Mater” 2008, nr 104/105, s. 115.

¹⁶ E-mail Ewy Bąkowskiej do Jana Adamczyka, z dn. 4 X 2000 roku – kopia w posiadaniu Autorki.

¹⁷ Proponowane zagraniczne bazy danych w wolnym dostępie, http://www.bj.uj.edu.pl/zb/lbazy_free_zagr1_pl.php [dostęp: 14.06.2010].

¹⁸ Polskie dzieła pełnotekstowe, http://www.bj.uj.edu.pl/zb/pelnotek1_pl.php [dostęp: 14.06.2010].

takich zebrań przekazywała ustalenia ze spotkań dyirekcji z kierownikami działów. Dyskutowała nad pomysłami współpracowników. Cechującą Ją odpowiedzialność sprawiała, że nie podejmowała nowych zadań pochopnie, zawsze najpierw dokładnie rozważała wszelkie za i przeciw. Jeśli jednak czegoś się podjęła, zawsze doprowadzała to do końca. Zachęcała swoich kolegów do uczestniczenia w konferencjach. Ci, którzy z jakiejś konferencji wrócili, relacjonowali innym, czego ciekawego się dowiedzieli.

Brała udział w zebraniach międzyoddziałowych zespołów roboczych, m.in. rozważającego zamknięcie Katalogu Podstawowego czy przygotowującego Jagiellońską Bibliotekę Cyfrową. Miała dużą wiedzę, doświadczenie, a także zdolność widzenia spraw bibliotecznych w skali makro, w kontekście funkcjonowania całej biblioteki. Przy wprowadzaniu nowych rozwiązań zawsze zastanawiała się, czy korzyści jest więcej niż utrudnień. Z Jej zdaniem się liczono.

Jako kierowniczką zajmowała się także sprawami może dość przyziemnymi, ale niezbędnymi do prawidłowego funkcjonowania Oddziału: rozkładem dyżurów popołudniowych i sobotnich, sposobem oznakowania katalogów, strategią przeprowadzki szaf katalogowych na czas remontu itp. Była dobrym organizatorem.

Używała swojego pokoju na oddziałowe uroczystości: imieniny, jubileusze, pożegnania kolegów odchodzących na emeryturę. A kiedy posiadały nieco się przedłużały, wstawiała od stołu z miłym uśmiechem i słowami „Może byśmy coś posiali”.

WNUCZKA GENERAŁA

Była wnuczką generała Mieczysława Makarego Smorawińskiego, jednego z żołnierzy polskich zamordowanych w Katyniu w 1940 roku. Powolny proces docierania do Jej świadomości faktu istnienia oprócz dziadka Jerzego Schnaydra, profesora filologii klasycznej, także drugiego dziadka – generała, proces dowiadywania się szczegółów z jego życia oraz o jego śmierci opisała w szkicu *Refleksje wnuczki*, wydanym w roku 1994¹⁹. Pisała m.in.:

Chociaż wszyscy wiedzieliśmy, przez kogo dziadek został zamordowany, nie zostałam wychowana w atmosferze nienawiści do żadnego z narodów tworzących Związek Radziecki. Odczuwałam raczej pewien rodzaj żalu, zgrozy i zdziwienia, że prawda może być tak okrutna i w dodatku jest przez tyle lat niesprawiedliwie ukrywana. To uczucie towarzyszy mi zresztą do dzisiaj²⁰.

Od ojca uczyła się podtrzymywać pamięć o dziadku i innych ofiarach zbrodni katyńskiej. Często towarzyszyła ojcu albo obojgu rodzicom, uczestniczącym w patriotycznych uroczystościach. Była w Lublinie, gdzie w kościele powiatowym 5 X 1985 roku poświęcono tablicę z brązu, upamiętniającą dziadka. W kwietniu 1990 roku pojechała z ojcem Jerzym Smorawińskim na otwarcie wystawy poświęconej gen. Smorawińskiemu przygotowanej przez Muzeum Historyczne miasta Lublina.

¹⁹ E. Bąkowska, *Refleksje wnuczki*, [w:] S. Fusiecki, *Generał Mieczysław Makary Smorawiński*, Warszawa 1994, s. 89–109.

²⁰ Tamże, s. 90.

Wtedy po raz pierwszy uświadomiłam sobie także i to, że pamięć Mieczysława Smorawińskiego przestała być wyłącznie sprawą naszej rodziny, że licznie zgromadzeni na wystawie zupełnie obcy ludzie traktują jego postać jak drobną, lecz wielce wartościową część historii wszystkich Polaków

– wspominała²¹.

Po śmierci ojca w lutym 1991 roku zdała sobie sprawę, że teraz Ona musi przejąć jego dzieło podtrzymania pamięci o pomordowanych w Katyniu. „Tylko, czy temu sprostam?” – zastanawiała się²². Zbierała dokumenty, wycinki prasowe, opracowania, dotyczące generała. Działała w zarządzie Stowarzyszenia Rodzin Ofiar Katynia Polski Południowej.

W kwietniu 1993 roku Szkole Podstawowej nr 4 w Turku nadano imię gen. Smorawińskiego. Ewa odsłoniła popiersie patrona szkoły. Także później przyjeżdżała do Turku na uroczystości szkolne związane z osobą dziadka. Pisała:

Jako wnuczka, która nie miała możliwości znać swojego Dziadka, starałam się możliwie dokładnie poznać jego biografię. Chodziło mi przy tym o to, aby mając jak najwięcej faktów, świadectw i relacji, stworzyć dla uczniów szkoły w Turku i moich bliskich możliwie obiektywny, „odbrązowiony” obraz postaci generała, nie przesłonięty jakąś sentymentalną legendą rodzinną²³.

Dużą wagę przywiązywała do spotkań z młodzieżą.

Zależało Jej na tym, aby o Jej dziadku młodzi dowiedzieli się jak najwięcej. Nie chciała jednak, aby młodzież dostała [...] encyklopedyczny zyciorys, lecz by w opowieści były zawarte emocje wnuczki, która swojego dziadka odkrywała dzięki wspomnieniom innych.

– tak o przygotowaniach Ewy do spotkania z młodzieżą przed pokazem filmu *Katyn* A. Wajdy pisze A. Małatyńska-Stankiewicz²⁴.

W dniu 9 IV 2010 roku była w Kaliszu, gdzie odbywały się uroczystości nadania Technikum nr 2 w Zespole Szkół Ekonomicznych imienia generała. Ewa odsłoniła tablicę pamiątkową na budynku szkoły, wzięła udział w konferencji popularnonaukowej i spotkaniu z młodzieżą, zasadziła dąb pamięci.

Ewa Dąbrowska, dyrektor Zespołu Szkół Ekonomicznych w Kaliszu, wspomina:

Wcześniej z panią Ewą Bąkowską kontaktowała się Zofia Burchacka, nauczycielka historii w naszej szkole i inicjatorka przebiegu uroczystości. Panie rozmawiały wielokrotnie przez telefon, ustalając ze sobą szczegóły dotyczące organizacji wystawy i przebiegu uroczystości. Wynikiem tych rozmów była korespondencja, jaką wnuczka generała Smorawińskiego przesłała do naszej szkoły w postaci płyt ze zdjęciami, kopii dokumentów, jakie można było oglądać na ekspozycji w naszej placówce. [...] Była dumna z tego, że młodzież podjęła inicjatywę nadania szkole imienia patrioty i ważnej postaci – legionisty i katyńczyka²⁵.

²¹ E. Bąkowska, *Miejsca i ślady pamięci*, [w:] S. Fusiecki, *Generał Mieczysław Makary Smorawiński*, Warszawa 1994, s. 191.

²² Cyt. za: A. Małatyńska-Stankiewicz, *Wnuczka generała*, „Dziennik Polski”, 5 października 2007, s. 21.

²³ E. Bąkowska, *Refleksje wnuczki*, s. 105.

²⁴ A. Małatyńska-Stankiewicz, *Kwiaty nie doleczą do Katynia*, „Dziennik Polski”, 16 kwietnia 2010, s. C5.

²⁵ „Życie Kalisza” 2010, nr 15, s. 24.

W Katyniu Ewa była trzy razy: 28 VII 2000 roku razem z mamą na uroczystości otwarcia i poświęcenia cmentarza w Lesie Katyńskim²⁶, w 2005 roku na uroczystościach związanych z pięcioleciem przekazania cmentarza, w 2009 r. z córkami. Czwarty raz miała być 10 IV 2010 roku.

HARCERKA

Była harcerką nieistniejącego już Szczepu „Arkona-12” Hufca Krowodrza ZHP przy Szkole Podstawowej nr 12 w Krakowie. Uczestniczyła w kursie instruktorskim ZHP na Durbaszce w Pieninach. Była instruktorką w stopniu przewodniczki. W 1982 roku „Zmora”, jak Ją nazywano, założyła 5. Krakowską Drużynę Harcererek „Burza” im. Olgi Drahonowskiej-Małkowskiej w szczepie „Wichry” – żeńską drużynę młodszoharcerską przy Szkole Podstawowej nr 33 w Krakowie. Pierwsze zastępy utworzyła z grupy harcererek z upadających „Żaków Krakowskich”. Funkcję drużynowej „Burzy” pełniła do 1984 roku. „Zawsze rzetelna, solidna, radośnie wymagająca.” – wspomina Ją kolega z harcerstwa²⁷. Ideały harcerskie towarzyszyły Jej także w dorosłym życiu. Była członkinią Kręgu Totemowego 5. KDH „Synów i Dzieci Pioruna” (nosiła puszczańskie miano „Wiewiórka”). Harcerkami były również obie córki Ewy.

CZŁOWIEK PEŁEN RÓŻNYCH PASJI

Lubiła ludzi, lubiła spotykać się ze znajomymi (z jedną z koleżanek ze szkoły umawiały się zawsze w barze „Czarodziej” przy ul. Karmelickiej). Miała sporo znajomych – ze szkoły, z harcerstwa, z duszpasterstwa, ale lubiła nawiązywać nowe kontakty. Umiała rozmawiać, wysłuchać rozmówcy do końca. „Byłaś jedyną Osobą, z którą mogłam rozmawiać na bardzo osobiste tematy i jednocześnie czuć się z tym bezpieczna... Potrafiłaś rozumieć jak mało kto...” – to jeden z wpisów w „Księdze kondolencyjnej”²⁸. I inny wpis: „byłyśmy razem w Szczepie «Wichry». Później nasze drogi rozeszły się. Kraków jest małym miastem i dzięki temu od czasu do czasu przypadkowo spotykałyśmy się na ulicy, w autobusie... Pomimo upływu czasu zawsze znajdowałyśmy czas i tematy do rozmów”²⁹.

Lubiła grać na gitarze, śpiewać. Miała gruby zeszyt z tekstami piosenek, zaczęty jeszcze w czasach szkolnych i uzupełniany później. Jak przystało na bibliotekarkę i osobę dobrze zorganizowaną, zrobiła do niego alfabetyczny indeks tytułów. Piosenki Ewa nie tylko śpie-

²⁶ Relacja zob. E. Bąkowska, *Pielgrzymka do Katynia*, „Sowiniec: materiały historyczne Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego” 2000, nr 17 (grudzień), s. 182–183, fot.

²⁷ W. Hausner, „*Piszę, aby pamięć z dzisiaj pojutrze nie odleciała jak ptak*”, „Dziennik Polski”, 15 kwietnia 2010, s. A10, dostępny w Internecie: <http://www.dziennik.krakow.pl/pl/aktualnosci/kraj/1011698-ewa-bakowska.html> [dostęp: 10.06.2010].

²⁸ Słowa Tamary Fic-Lukasiewicz, wpisane do *Księgi kondolencyjnej* na stronie internetowej BJ: http://www.bj.uj.edu.pl/ewa_bakowska_kk/8/ [dostęp: 14.06.2010].

²⁹ Wpis Marty Zakrzewskiej, tamże, http://www.bj.uj.edu.pl/ewa_bakowska_kk/22/ [dostęp: 14.06.2010].

wała, ale także pisała (słowa i melodie), napisała także muzykę do wierszy K.K. Baczyńskiego, K. Wierzyńskiego, K.I. Gałczyńskiego, M. Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, W. Bąka i R. Winiarskiego. Nagrała 2 płyty CD ze swoimi piosenkami.

Rozwiązywała jolki. Zbierała rewersy biblioteczne. Wiedzieli o tym znajomi i z pobytów w różnych bibliotekach polskich i zagranicznych przywozili Jej nowe okazy do kolekcji.

Interesowała się historią swojej rodziny. Prowadziła kartotekę krewnych i powinowatych, świetnie orientowała się we wzajemnych powiązaniach rodzinnych.

Dużo czytała, kiedy miała jakiś problem, rozwiązania szukała w książkach. Była wychowana w domu bez telewizora i chociaż we własnym domu telewizor miała, rzadko oglądała telewizję. Często lepsze filmy czy ciekawsze programy nagrywała na kasety wideo i oglądała je później. Lubiła Harrisona Forda.

Chodziła do kina, do teatru, do muzeów. Z córkami, z mężem, z koleżankami. Lubiła jeździć na rowerze. Często letnie popołudnia spędzała na rowerowych wycieczkach w bliższe i nieco dalsze okolice Krakowa. Kiedy zrobiła prawo jazdy, odwoziła do domu koleżanki z pracy – żeby nabrać wprawy w kierowaniu samochodem.

Bardzo lubiła góry. Wakacje często spędzała z rodziną, poznając Polskę – także bardziej płaskie regiony. Jeździli samochodem, zwiedzając mniej znane zakątki. Z wakacyjnych wyjazdów Ewa zawsze przysyłała – także nam, swoim kolegom z BJ – pocztówki z pozdrowieniami. Bo w epoce wszechobecnych e-maili i SMS-ów Ewa wysyłała także listy i kartki, z pozdrowieniami, z życzeniami. Życzenia składała niebanalne i niesztampowe, treścią dostosowane do zainteresowań czy potrzeb adresata. Tak samo było z prezentami. Dawała nietuzinkowe prezenty, czasami robione własnoręcznie. Na przykład koleżance, która zajmowała się roślinami doniczkowymi, dała kiedyś zrobiony przez siebie zestaw etykietek z polskimi i łacińskimi nazwami wszystkich posiadanych przez nią roślin. Najpierw zrobiła małą inwentaryzację, potem znalazła odpowiednie nazwy, spisała, wydrukowała, zaniósła do zalaminowania, pocięła. Radość obdarowanej była adekwatna do pracy włożonej przez obdarowującą.

Nie żałowała swojego czasu i zaangażowania dla spraw publicznych. Brała udział w różnych zebraniach wyborczych, korzystając nie tylko z czynnego, ale i z biernego prawa wyborczego. Dzięki zaufaniu, jakim cieszyła się wśród kolegów z BJ, wybrano Ją jako jedną z pięciorga przedstawicieli pracowników BJ niebędących nauczycielami akademickimi do Rady Bibliotecznej – organu opiniotwórczego Rektora na 3-letnią kadencję od października 2005 roku do końca sierpnia 2008 roku, zaś w kwietniu 2008 roku została jednym z elektorów w wyborach rektora i prorektorów UJ. Była członkiem powołanego przez Rektora UJ 28 IV 2008 roku Zespołu do spraw opracowania jednolitego regulaminu udostępniania zbiorów bibliecznych, obowiązującego w bibliotekach wszystkich jednostek UJ.

Przez jakiś czas była administratorem organizacyjnym Forum Tezeusza – portalu dla osób zainteresowanych problematyką religijną, kulturalną i społeczną, zwracającego się „szczególnie ku katolikom i innym chrześcijanom, którzy pragną pogłębiania swej wiary, by móc pełniej żyć Ewangelią i owocniej świadczyć o Chrystusie w dzisiejszym pluralistycznym świecie”³⁰.

³⁰ Misja Tezeusza, <http://www.tezeusz.pl/cms/tz/index.php?id=672> [dostęp: 10.06.2010].

W październiku 2007 roku Ewa została wolontariuszką Dzieła Pomocy św. Ojca Pio³¹. Niewiele osób poza innymi wolontariuszami wiedziało o tym. Pozostali dowiedzieli się dopiero po śmierci Ewy, np. czytając na stronie internetowej Dzieła: „Napisała w zgłoszeniu, że kieruje nią chęć pomocy ubogim i potrzebującym. Pomagała w pracach biurowych, w kuchni dla ubogich oraz podczas większych akcji. A zaczęło się od tego, że przyszła do zakrystii z pytaniem, czy ktoś nie potrzebuje lodówki. [...]”³²

„[...] Myłyśmy razem skorupki – średniowieczne garnki wykopane w ogrodzie Kapucynów, byłaś moją następczynią w kuchni dla ubogich – dawałaś osobom bezdomnym herbatę, potem zaangażowałaś się również w «akcję klasztor», która polegała na zbieraniu informacji od placówek kościelnych, wydających żywność osobom bezdomnym. Twoje ankiety są wypełnione równiutkim, bibliotekarskim pismem i bardzo wyczerpujące, właśnie je opracowujemy...”³³. O. Henryk Cisowski z Dzieła Pomocy podkreślał, że Ewa miała mocną i szczerą wiarę, której się nie wstydziła i w której nie było ostentacji. „Dla Ewy Kościół to nie była instytucja, struktura, ale wspólnota, dom” – mówił na pogrzebie Ewy³⁴.

*

Takich ważniejszych i mniej ważnych sytuacji, szczegółów związanych z Ewą każdy, kto Ją znał, mógłby wymieniać więcej. Wszystkie pokazują, jaką była osobą. Wszystkie pokazują, dlaczego będzie Jej nam bardzo brakowało.

Barbara Bulat

PUBLIKACJE (W UKŁADZIE CHRONOLOGICZNYM)

Polish Language Jewish Press in the Holdings of the Jagiellonian Library, [w:] *Bibliographies of Polish Judaica: International Symposium: Cracow 5th–7th July 1988: (Proceedings)*, [ed. Katarzyna Muszyńska]. – Cracow: Jagiellonian University. Research Center of Jewish History and Culture in Poland, 1993. – (Studia Polono-Judaica. Series Librorum Congressus; 1), s. 111–115.

Inventory of Jewish Press in the Collection of the Jagiellonian Library, [w:] *Bibliographies of Polish Judaica: International Symposium: Cracow 5th–7th July 1988: (Proceedings)*, [ed. Katarzyna Muszyńska]. – Cracow: Jagiellonian University. Research Center of Jewish History and Culture in Poland, 1993. – (Studia Polono-Judaica. Series Librorum Congressus; 1), s. 117–181.

³¹ Dzieło Pomocy św. Ojca Pio działa przy klasztorze Kapucynów w Krakowie od czerwca 2004 roku, od września 2004 ma status Organizacji Pożytku Publicznego. Misją Dzieła jest wspieranie i towarzyszenie osobom zagrożonym bezdomnością i ubóstwem oraz pomoc w wychodzeniu z sytuacji bezdomności, pomoc społeczną rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wspieranie edukacji i wychowania dzieci i młodzieży.

³² *Nasza Ewa*, <http://www.pomoc.kapucyni.krakow.pl/index.php/pl/home/230-ewa> [dostęp: 14.06.2010].

³³ (M), tamże.

³⁴ Cyt. za: K. Klimek-Michno, *Tak pamiętamy Ewę: dobry człowiek*, „Dziennik Polski”, nr 98, 27 kwietnia 2010, s. A4.

- Miejsca i ślady pamięci*, [w:] Fusiecki, Stanisław: *General Mieczysław Makary Smorawiński*, Warszawa 1994, s. 185–192.
- Pokolenia* [wiersz], [w:] Fusiecki, Stanisław: *General Mieczysław Makary Smorawiński*, Warszawa 1994, s. 108.
- Refleksje wnuczki*, [w:] Fusiecki, Stanisław: *General Mieczysław Makary Smorawiński*, Warszawa 1994, s. 89–109.
- Biblioteka Narodowa w Bernie: instytucja ze 100-letnią tradycją*. „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 1996, s. 267–275, il.
- Pamiętki po gen. bryg. Mieczysławie Smorawińskim na Jasnej Górze*. „Sowiniec: materiały historyczne” 2000, nr 16 (kwiecień), s. 137–140, fot.
- Pielgrzymka do Katynia*. „Sowiniec: materiały historyczne Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego” 2000, nr 17 (grudzień), s. 182–183, fot.
- Egzemplarz obowiązkowy: przepisy prawne a rzeczywistość*. „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 2002, nr 1/2, s. 173–188.
- Legal Deposit in Poland: Law and Practice*. „Slavic & East European Information Resources” 2002, no. 1, s. 3–19.
- Edward Schnayder: bibliografia prac*. „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 2002, s. 189–219.
- Pokolenia*: [wiersz], [w:] *Katyn w literaturze: międzynarodowa antologia poezji, dramatu i prozy*, oprac. Jerzy R. Krzyżanowski; wstęp Włodzimierz Odojewski. – Wyd. 2 popr. i uzupełn. – Lublin: Norbertinum, 2002, s. 203.
- Informacja naukowa w zakresie badań nad krajami Europy Środkowo-Wschodniej w Bibliotece Uniwersytetu Illinois w Urbana-Champaign (USA)*. „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 2003, s. 205–213.
- Zbiory ruskich w bibliotekach polskich*. „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 2003, s. 227–243.
- Russian Resources in Poland*. „Slavic & East European Information Resources” 2005, no. 4, s. 3–23.
- The Jagiellonian Library, Cracow: its history and recent developments*. „Library Review” 2005, no. 3, s. 155–165.
- Polskie bibliografie i informatory w Internecie: spis baz tworzony w Bibliotece Jagiellońskiej*. EBIB 2005, nr 2, dokument elektroniczny dostępny w Internecie: <http://ebib.oss.wroc.pl/2005/63/bakowska.php> [dostęp: 30.04.2010].
- Uwagi na marginesie IX Krajowego Forum Informacji Naukowej i Technicznej (Zakopane, 25–28 września 2007 roku)*. „Biuletyn Informacyjny Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie” 2007, nr 1, dokument elektroniczny dostępny w Internecie: <http://kangur.uek.krakow.pl/biblioteka/biuletyn/Old2/index.php?Strona=Art&Wybor=30&Art=008> [dostęp: 30.04.2010].
- Gdzie się chowają mole książkowe? czyli Uniwersytet Dzieci w Bibliotece Jagiellońskiej*. „Alma Mater” 2008, nr 104/105, s. 114–115, fot.
- Pride and challenges for information management through the centuries: the online version of the Jagiellonian Library old catalog (up to 1949)*. „Slavic & East European Information Resources” 2008, no. 3, s. 308–325.
- Zachwycić biblioteką: warsztaty Uniwersytetu Dzieci w Bibliotece Jagiellońskiej*, [w:] *Biblioteki, informacja, książka: interdyscyplinarne badania i praktyka w XXI wieku: (w dziesięciolecie śmierci prof. dr hab. Wiesława Bienkowskiego)*, red. naukowy Maria Kocójowa, przeł. Agnieszka Korycińska-Huras i Gabriela Bednarska, red. techniczny Dawid Bittner. Kraków: Instytut INIB UJ, 2010 (ePublikacje Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ; nr 7), s. 308–316.
- Opinie czytelników Biblioteki Jagiellońskiej o Komputerowym Katalogu Zbiorów Bibliotek UJ*. „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 2009, s. 155–164.

UDZIAŁ W KONFERENCJACH

Bibliographies of Polish Judaica: international symposium. Kraków, 5–7 lipca 1988, Uniwersytet Jagielloński, Międzywydziałowy Zakład Historii i Kultury Żydów w Polsce.

Referat: *Polskojęzyczne czasopisma żydowskie w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej*.

V Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Użytkownicy informacji elektronicznej: przygotowanie, prawa, ograniczenia”. Kraków, 7–8 czerwca 1999. Uniwersytet Jagielloński, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej.

VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Ocena jakości: edukacja, biblioteki, usługi informacyjne”. Kraków, 5–6 czerwca 2000, Uniwersytet Jagielloński, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej.

Summer Research Laboratory on Russia and Eastern Europe. Urbana-Champaign (Illinois, USA), 16 czerwca – 1 lipca 2001. University of Illinois at Urbana-Champaign, Russian and East European Center.

Referat: *Legal Deposit in Poland. Law and Practice* (w ramach 11th Annual Slavic Librarians' Workshop).

Referat: *The Most Important Polish Bibliographic Resources Available in Electronic Form* (w ramach Research Workshop).

13th Annual Slavic Librarians' Workshop. Urbana-Champaign (Illinois, USA), 13–27 czerwca 2003. University of Illinois at Urbana-Champaign, Russian and East European Center.

Referat: *Russian Resources in Poland* (w ramach Research Workshop).

Narada poświęcona planom komputeryzacji „Bibliografii polskiej 1901–1939”. Warszawa, 17 listopada 2003. Biblioteka Narodowa.

25th IATUL (International Association of Technological University Libraries) Annual Conference. Kraków, 1 czerwca 2004. Politechnika Krakowska, Biblioteka Główna.

Referat (w trakcie wizyty gości w Bibliotece Jagiellońskiej): *Jagiellonian Library – History and the Latest Developments*.

Spotkanie Europejskiej Grupy Użytkowników VTLS. Kraków, 26 sierpnia 2005. Biblioteka Jagiellońska.

Referat: *Online Version of the Basic Alphabetical Catalogue of the Jagiellonian Library*.

I Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Zarządzanie informacją w nauce”. Katowice, 23–24 listopada 2006. Uniwersytet Śląski, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej.

XIII Międzynarodowa Środowiskowa Konferencja Naukowa „Przenikanie i rozpowszechnianie idei oraz doświadczeń: zagadnienia międzynarodowego bibliotekoznawstwa porównawczego”. Kraków, 4–5 czerwca 2007. Uniwersytet Jagielloński, Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa.

Wrocławskie Spotkanie Bibliotekarzy Polonijnych. Wrocław, 4–6 lipca 2007. Politechnika Wrocławska, Biblioteka Główna i Ośrodek Informacji Naukowo-Technicznej.

LIBER 36th Annual General Conference, 6 lipca 2007.

Referat (w trakcie wizyty gości w Bibliotece Jagiellońskiej): *Jagiellonian Library – History and the Latest Developments*.

IX Krajowe Forum Informacji Naukowej i Technicznej „Wymiana informacji i rozwój profesjonalnych usług informacyjnych w edukacji, nauce i kulturze na rzecz społeczeństwa opartego na wiedzy”. Zakopane, 25–28 września 2007. Polskie Towarzystwo Informacji Naukowej.

II Spotkanie Polskiej Grupy Użytkowników VTLS/Virtua. Warszawa 16–17 czerwca 2008. Uniwersytet Warszawski, Biblioteka Uniwersytecka.

Referat: *Opinie czytelników Biblioteki Jagiellońskiej na temat korzystania z Komputerowego Katalogu Zbiorów Bibliotek UJ*.

- Konferencja Naukowo-Dydaktyczna „Biblioteka i informacja w r. 2008”. Lublin, 20–21 listopada 2008. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej.
- 22nd Annual VTLS European Users’ Group Meeting. Bratysława, 3–5 września 2008. Comenius University.
- XV Jubileuszowa Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Biblioteki i ich klienci: między płatnym a bezpłatnym komunikowaniem się w erze zasobów cyfrowych i sieci”. Kraków, 1–2 czerwca 2009. Uniwersytet Jagielloński, Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa.
- Konferencja i warsztaty „Jak to powiedzieć? Dialog w bibliotece”. Sosnowiec, 25 września 2009. Biblioteka Wyższej Szkoły Humanitas.